

5. 4. 2. Vlastivěda

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové vymezení předmětu

Vyučovací předmět vlastivěda je určen pouze pro 4. a 5. ročník základní školy. Obsah učiva se týká člověka, rodiny, společnosti, vlasti, kultury, techniky a dalších témat. Uplatňuje pohled do historie i současnosti a směřuje k dovednostem pro praktický život.

Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti a utváří si tak prvotní ucelený obraz světa. Podmínkou je vlastní prožitek žáků, který vychází z konkrétních nebo modelových situací. Důležité je propojení výuky s reálným životem.

Časové vymezení předmětu

Předmět vlastivěda je vyučován pouze na 1. stupni a to ve 4. a 5. ročníku s hodinovou dotací 2 vyučovacích hodin, z toho 1 hodina disponibilní:

třída	čtvrtá	pátá
dotace	2	2

Organizační vymezení předmětu

- výklad učitele
- frontální výuka s demonstračními pomůckami
- skupinová práce
- práce s odbornou literaturou (encyklopedie)
- vyhledávání informací na internetu
- počítačové programy
- projekty
- didaktické hry

Možné evaluační nástroje

- pozorování žáka
- analýza písemného i ústního projevu
- autoevaluace žáka

Mezipředmětové vztahy

- *výtvarná výchova*: výtvarné zpracování některých témat
- *hudební výchova*: hudba jednotlivých evropských národů, čeští hudební skladatelé
- *přírodověda*: základní znalosti o Zemi a sluneční soustavě

Průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova – OSV

Přispíváme k osobnímu rozvoji žáka i k utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni, rozvíjíme základní dovednosti pro spolupráci, souhru, učíme žáky vzájemnému respektování a pomoci

Výchova demokratického občana

Prohlubujeme u žáků schopnost aktivního naslouchání a spravedlivého posuzování; rozvíjíme komunikativní, formulační, argumentační, dialogické a prezentační schopnosti a dovednosti; vedeme je k respektování kulturních, etnických a jiných odlišností.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – EGS

Rozvíjíme základní vědomosti potřebné pro porozumění sociálním a kulturním odlišnostem mezi národy; utváříme pozitivní postoje k jinakosti a kulturní rozmanitosti; podporujeme pozitivní postoje k tradičním evropským hodnotám; prohlubujeme vědomosti potřebné k pochopení souvislostí evropských kořenů a kontinuity evropského vývoje a podstaty evropského integračního procesu.

Multikulturní výchova – MV

Napomáháme žákům uvědomit si vlastní identitu a reflektovat vlastní sociokulturní zázemí; vedeme třídní kolektiv k vnímání žáků z odlišného kulturního prostředí jako jejich obohacení. Učíme žáky uplatňovat princip slušného chování a významu kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti.

Enviromentální výchova – EV

Vedeme žáky k vnímavému a citlivému přístupu k přírodě a přírodnímu a kulturnímu dědictví; učíme žáky vnímat krásu přírody jako zdroj umělcovy inspirace a také ji náležitě chránit

Mediální výchova

Učíme žáky využívat potenciál médií jako zdroje informací, učíme je jednotlivé podněty zpracovat, vyhodnotit a správně použít.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- nabízíme žákům různé způsoby, metody a strategie učení, které jim umožní samostatně organizovat a řídit vlastní učení
- vedeme žáky k aktivnímu vyhledávání a třídění informací, jejich propojování a systematizaci
- vedeme žáky k samostatnému pozorování a porovnávání získaných výsledků
- umožňujeme žákům poznávat smysl a cíl učení a umět posuzovat vlastní pokrok

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k tomu, aby vnímali problémové situace ve škole i mimo ni, učit je rozpoznávat a chápat problémy a nesrovnalosti
- ukazujeme žákům různé zdroje informací, které mohou vést k řešení problému a vedeme je k jejich ověřování a srovnávání
- vedeme žáky k ověřování správnosti řešení problému

Kompetence komunikativní

- rozvíjíme u dětí dovednost správně, výstižně a logicky formulovat své myšlenky a názory na lidskou společnost a historické události
- seznamujeme žáky s různými typy textů a obrazových materiálů o probíraných tématech (kroniky, encyklopedie, internet, učebnice, návody)
- vedeme žáky k využívání širokých možností informačních a komunikačních prostředků

Kompetence sociální a personální

- vedeme žáky ke schopnosti pracovat ve dvojici a v menší pracovní skupině při vyhledávání informací i zpracovávání výstupů v oblasti výstupů vlastivědného charakteru
- předkládáme žákům možnosti stanovení pravidel pro činnost skupiny a vést je k jejich dodržování
- individuálním přístupem budujeme sebedůvěru žáka a jeho samostatný rozvoj

Kompetence občanské

- na základě příkladů z historie vedeme žáky k respektování přesvědčení druhých lidí
- učíme žáky kriticky posuzovat řešení problémů a motivovat je k aktivnímu zapojení

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k pozitivnímu a odpovědnému vztahu k práci
- učíme žáky pracovat podle návodu a podle předem stanoveného postupu
- umožňujeme žákům hledat vlastní řešení problému, vlastní postup